FIRAT KALKINMA AJANSI www.fka.org.tr

Malatya Yatırım Destek Ofisi
Telefon : +90 (422) 212 87 98
E-Mail : malatyaydo@fka.org.tr
Elazığ Yatırım Destek Ofisi
Telefon : +90 (424) 237 22 01
E-Mail : elazigydo@fka.org.tr
Bingöl Yatırım Destek Ofisi
Telefon : +90 (426) 213 57 55
E-Mail : bingolydo@fka.org.tr
Tunceli Yatırım Destek Ofisi
Telefon : +90 (428) 213 34 84
E-Mail : tunceliydo@fka.org.tr

FIRAT KALKINMA AJANSI
DEVELOPMENT AGENCY
www.fka.org.tr

GEZİ REHBERİ

MALATYA - ELAZIĞ - BİNGÖL - TUNCELİ

GEZİ REHBERİ
MALATYA - ELAZIĞ - BİNGÖL - TUNCELİ

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER 3
MALATYA 4
TARİH 5
GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLER 6
NEREDE KALINIR? 22
NE YENİR? 23
NE ALINIR? 25
YAPMADAN DÖNME 25
ELAZIĞ 26
TARİH 27
GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLER 28
NEREDE KALINIR? 38
NE YENİR? 38
NE ALINIR? 39
YAPMADAN DÖNME 40
BİNGÖL 41
TARİH 42
GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLER 44
NEREDE KALINIR? 49
NE YENİR? 49
NE ALINIR? 50
YAPMADAN DÖNME 50
TUNCELİ 52
TARİH 53
GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLER 54
NEREDE KALINIR? 60
NE YENİR? 60
NE ALINIR? 62
YAPMADAN DÖNME 63
YAKIN ÇEVREDE GÖRÜLMEYE DEĞER YERLER 64
KEMALİYE 65
DİVRİĞİ ve GÜRÜN 66
GEZİ GÜZARGAHLARI 67
GEZİ ROTASI – 1 68
GEZİ ROTASI - 2 69
GEZİ ROTASI - 3 70
GEZİ ROTASI - 4 71
ETKİNLİKLER 72
ÖNEMLİ BİLGİLER 73
DİL 73
PARA BİRİMİ 73
ELEKTRİK 73
ULAŞIM 73
İLETİŞİM 74
İKLİM 74

GENEL BİLGİLER

Bingöl, Elazığ, Malatya ve Tunceli illerinden oluşan bölge ise Türkiye'nin Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde yer almaktadır.

Dicle ve Fırat nehirleri, binlerce yıl önceki zengin bitki örtüsü, sulak alanları ve farklı yüksekliklerde yer alan verimli topraklarıyla, özellikle yerleşik hayata geçilmesini izleyen dönemlerde öncelikle tercih edilecek bir alan sunmakta idi. Nitekim bilim insanlarının bulgular doğrultusundaki iddialarına göre, örneğin Malatya'da bulunan Arslantepe Höyüğü, bölgenin M.Ö 5000 yılına kadar uzanan bir yerleşim alanı olduğunu göstermiştir.

Bölge, bin yıllar boyunca Hurri, Hitit, Med, Asur, Urartu, Yunan, Pers, Roma, Bizans, Sasani, Selçuklu, Memlük, Osmanlı egemenliklerine , tanıklık etmiştir.

TARİH

Malatya, Anadolu'yu Kuzeyde Karasu-Aras yolu ile Kafkasya'ya, Güneydoğu'da Diyarbakır üzerinden Orta Doğu ve Mezopotamya'ya, Doğuda Murat, Karasu-Van Gölü ile İran, Orta Asya ve Uzak Doğuya, Batıda Ege sahillerine giden yolların kesişme noktası ve geçit veren konumda bulunması sebebiyle eski çağlardan günümüze kadar önemini korumuştur. Tarihi İpek ve Kral Yolunun bir kolu da Malatya'dan geçmektedir.

Kültepe vesikalarında “Melita”, Hitit vesikalarında “Maldia”, Asur vesikalarında “Meliddu, Melide, Melid, Milid, Milidia”, Urartu kaynaklarında “Melitea”, Roma ve Bizans kaynaklarında “Melitene”, Arap kaynaklarında “Malatiyye”, Türkler tarafından ise “Malatya” olarak adlandırılmıştır. Malatya kelimesinin “Bal” anlamına gelen “Melid” den türediği anlaşılmaktadır. Hitit hiyeroglif kitabelerinde Malatya şehri öküz (dana) başı ve ayağı ile ifade edilmiştir.

Yazıhan'daki Ansır ve Malatya merkez İnderesi'nde bulunan mağaralardaki bulgulardan coğrafi konumu itibariyle tabii yollar üzerinde bulunan Malatya ön tarihinin Paleolitik çağa kadar uzandığı, anlaşılmaktadır. Cafer Höyük kazılarıyla, Malatya ve çevresinde yaşayan insanların mağaralardan M.Ö.7000 yıllarında çıkarak ilk defa tarım ve hayvancılıkla uğraştıkları ve yerleşik köy hayatına başladıkları görülmektedir.

Malatya Mezolitik, Neolitik, Kalkolitik, Maden devirlerinde yerleşim görmüş, Hitit. Asur, Pers, Roma Bizans, Arap, Selçuklu ve Osmanlı egemenliğine tanıklık etmiştir. II. yüzyıla kadar Orduzu Beldesi'ndeki Arslantepe'de yer alan şehir; bu asırdan itibaren Romalılarca 4 kilometre kuzeye, günümüzde Battalgazi ilçesinin bulunduğu yere taşınmıştır. urası halen Eski Malatya adıyla da anılmaktadır.Roma Roma İmparatorluğu XII. Lejyonu buraya taşınınca Malatya'nın yeni şehir merkezi burası olmuştur. Stratejik geçiş noktasında bulunan ve ticari bir merkez olan sınır şehri Malatya sık sık el değiştirmiştir. Şehir ilk defa Emeviler Devrinde Müslümanların eline geçmiş ve birçok İslam-Bizans savaşına sahne olmuştur. Danişmentoğulları ve Selçukluların XII. yüzyılda Malatya'ya egemen olmalarının ardından Memluklu Devleti ve Dulkadiroğluları Beyliği dönemi başlamış ve nihayetinde 1515'deki Turna Dağı savaşı ile Osmanlı toprağı haline getirilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde Maraş Eyaletine bağlı olan Malatya, 1847 yılında Harput Eyaleti'ne bağlanmış ve Türkiye Cumhuriyeti 1924 yılında il statüsünü vermiştir.

Nemrut Dağı

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde bulunan Nemrut Dağı Milli Parkı, Malatya'nın Pütürge ilçesi ile Adıyaman'ın Kâhta ilçesinin sınırları içerisinde yer almakta olup Malatya'ya 100 km mesafededir. Kommagene Kralı I. Antiochos'un tanrılara ve atalarına minnettarlığını göstermek için, 2150 metre yüksekliğindeki Nemrut Dağı'nın yamaçlarına yaptırdığı mezar ve anıtsal heykeller Helenistik Dönemin en görkemli kalıntılarından birisidir. Bu heykeller doğu, batı ve kuzey teraslarına yayılmıştır. İyi korunmuş durumdaki dev heykeller kireçtaşı bloklarından yapılmış olup, 8-10 metre yüksekliktedir.

Eski çağlarda Kommagene olarak anılan bölgede I. Mithradates tarafından bağımsız bir krallık kurulmuş; krallık, onun oğlu I. Antiochos (M.Ö. 62-32) döneminde önem kazanmıştır. M.S. 72 yılında Roma'ya karşı yapılan savaşın kaybedilmesinin ardından krallığın bağımsızlığı sona ermiştir.

Nemrut Dağı'nın doruğu yerleşme yeri olmayıp, Antiochos'un tümülüsü ve kutsal alanlardır. Tümülüs, Fırat Nehri geçitlerine ve ovalarına hâkim bir noktadadır. 50 metre yüksekliğinde, 150 metre çapındaki tümülüs, küçük kaya parçalarıyla örtülerek koruma altına alınmıştır. Her ne kadar Antiochos yazıtlarda mezarının burada olduğu belirtiyorsa da arkeologlar kral mezarını bulamamıştır.

Doğu ve batı teraslarında Antiochos ile tanrı ve tanrıça heykellerinin yanı sıra aslan ve kartal heykelleri bulunmaktadır. Batı terasında eşsiz bir aslanlı horoskop yer almaktadır. Heykeller Helenistik, Pers sanatı ve Kommagene ülkesinin özgün sanatı harmanlanarak yontulmuştur. Bu anlamda Nemrut Dağı'na Batı ve Doğu uygarlıklarının köprüsü denebilir.

Kommagene Krallığı'nın tarih sahnesinden silinmesiyle Nemrut Dağı'ndaki eserler yaklaşık iki bin yıl boyunca yalnızlığa terk edildi. Osmanlı İmparatorluğu adına geçiş yolları bulmak üzere yörede görev yapan Alman mühendis Karl Sester 1881 yılında Nemrut Dağı harabelerini buldu ve durumdan İzmir'de bulunan Alman Konsolosluğunu haberdar etti. 1882 yılında Alman arkeolog Otto Puchstein ve Karl Sester Nemrut'a ulaşıp ilk kazıları yaptılar. 1883 yılında Osmanlı Müze-i Hümayun (İmparatorluk Müzesi) Müdürü Osman Hamdi Bey de Nemrut'ta çalışmıştır. 2. Dünya Savaşı'nın ardından Amerikan arkeolog Theresa Goell ve Alman Karl Doerner; Nemrut ve yöresinde kazı, araştırma ve inceleme yapmışlardır.

Günümüzde genellikle Nisan ayında başlayıp Ekim ayının sonuna kadar devam eden turizm sezonu boyunca birçok turist Nemrut Dağını ziyaret etmekte, arkeolojik kalıntıları görmekte ve güneşin muhteşem doğuşu ile batışını izlemektedirler.

Arslantepe

Arslantepe Höyüğü, M.Ö. 5000 yıllarından M.S. 11. yüzyıla kadar yerleşim görmüş ve Bizans mezarlığı olarak yerleşimini tamamlamıştır. İlk kazılar 1932 yılında yapılmış ve şehrin girişinde iki aslan heykeli, bir kral heykeli, kabartmalar ile Geç Hitit Sarayı kalıntıları bulunmuştur.

Elde edilen bu eserler ve yapılan araştırmalar, Arslantepe'nin Yakın Doğu'da ilk devletlerin oluşum sürecinde en önemli yerleşim yerlerinden birisi olduğunu göstermektedir. Burada ortaya çıkarılan anıtsal mimari kalıntılar Arslantepe'yi emsalsiz tarihi mekânlar arasına sokmuştur.

Battalgazi Ulu Camii

Battalgazi ilçesinde (Eski Malatya) bulunan bu cami Selçuklu hükümdarı Alaaddin Keykubat zamanında 1224 yılında inşa edilmiştir. Tuğladan yapılmış kısımlar ilk cami şeklini, taş olanlar ise daha sonra yapılan ilaveleri gösterir. Dört eyvanlı plan ile İran'daki Büyük Selçuklu camilerinin Anadolu'daki ilk ve tek örneğidir. Mihrap önü kubbesine bitişik, ortasında bahçesi ve havuzu ile iç avlu, planın esasını meydana getirmektedir.

Firuze ve patlıcan moru çini mozaiklerden geometrik yıldız ve geçmeler, kemer yüzünde kalmış olan kitabe ve yine zikzak biçiminde çini mozaiklerle kaplı sütunlar caminin göz alıcı süslemeleridir. Kubbe iç yüzeyi tuğla kaplamalı muazzam bir çini süslemeye sahiptir. Kubbe etekleri ise üçgenlerin geometrik sanatı şeklinde örgü tuğlalar ile süslenmiştir.

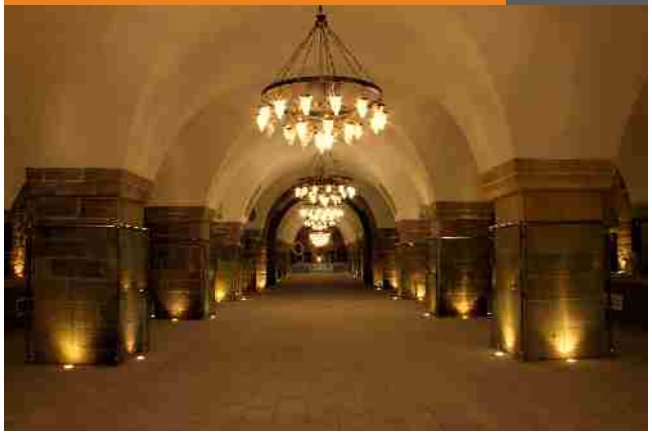

Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı

Battalgazi (Eski Malatya) ilçesinde bulunan kervansaray, 1637 tarihinde IV. Murat'ın silahtarı Bosnalı Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. 68 x 76 metre boyutunda dikdörtgen bir alan üzerine, açık avlu ve kapalı hol olarak inşa edilmiştir.

Doğu'ya giden yollar üzerinde bulunan bu kervansaray, şehrin ticari yoğunluğunu göstermesi açısından önem taşır. Ticari olduğu kadar askerî fonksiyonu da bulunan han oldukça sağlam bir temel üzerine kurulmuştur. Bir çizgi üzerinde sıralanmış dükkânların külliye halinde yer aldığı bir yapıdır. Tarihi ipek yolu üzerinde bulunan önemli kervansaraylardan biridir.

Eski Malatya Şehir Surları

Battalgazi ilçesinin merkezinde bulunmaktadır. Miladi 1. yüzyılın sonlarına doğru Roma İmparatoru Titus (79-81) zamanında Lejyon Karargâhının (XII. Lejyon) inşası ile başlayan sur inşaatı Traianus, tarafından genişletilerek devam ettirilmiştir. I. Constantius (363) saltanatı döneminde surun yapımını hızlandırmış, Justinianos (Jüstinyen) zamanında (527-565) ise en son şeklini almıştır.

Bir zamanlar Melitene şehrini dış saldırılara karşı koruyan surlardan günümüze yer yer temel izleri ile bir kaç burcu kalmıştır. Kayıtlara göre surun 95 burcu ve 11 kapısı olduğu anlaşılmaktadır.

Tohma Çayı Kanyonu

Darende Somuncu Baba Camii ile Taş Köprü arasında kalmaktadır. Tohma Çayı'nın her iki yamacı dik kayalıklar ve sarp bir vadi biçimindedir. Kayalıklar üzerindeki doğal oyuklar ve mağara şeklindeki kısımlar dikkati çekmektedir. Ayrıca bu kayaların yamaç kısmında, kayalar oyularak Somuncu Baba Camii'ne kanal ile su getirilmiştir.

Alanda rafting, trekking, foto safari ve tırmanış gibi etkinlikler yapılmaktadır. Sekiz kilometre uzunluğundaki kanyon, orta zorlukta rahat bir parkur olup, gidiş-geliş yaklaşık bir saat sürmektedir.

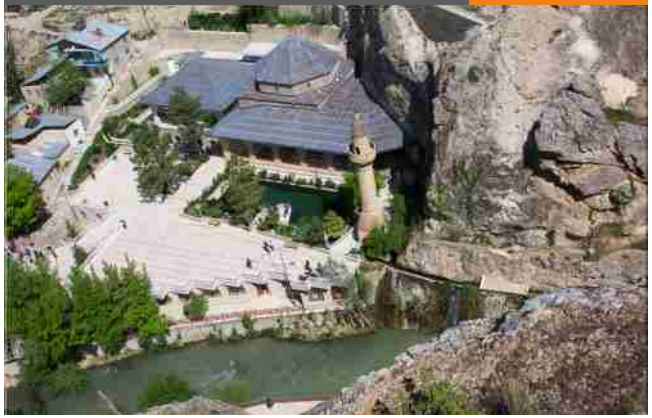

Somuncu Baba Camii ve Türbesi

Darende ilçesindeki Somuncu Baba Türbesi, Somuncu Baba Camii ve Balıklı Göl ile bir arada bulunur. Türbede yapım tarihine ait bilgi bulunmamakla birlikte caminin minaresi 1686 tarihlidir. Caminin ortasında türbe bulunmakta ve onun içerisinde de Cumhuriyet devri ahşap işçiliği ile yapılmış bir sanduka yer almaktadır. Caminin güney yönünde dikdörtgen bir oda vardır.

Bugün kütüphane olarak kullanılmaktadır. Türbe içinde taş mimarili kabirler bulunmaktadır. Ayrıca caminin bodrum katında, Somuncu Baba Müzesi bulunmaktadır.

Zengibar (Sengbar) Kalesi

Darende ilçesinde Tohma Çayı'nın batısında, Somuncu Baba Türbesi ve Osmanlı Mezarlığı arasında kalan alandadır. Osmanlı yapısıdır. Kale batı yönünde dik bir yamaçla Osmanlı Mezarlığı'na kadar inmektedir. Darende ilçesinin sırtını dayadığı dağlık yamacın üzerinde yer alan kalenin kapı girişi, sarp kayalıkların geçit verdiği dik yamaçta inşa edilmiştir. Kapı tek girişli olup, kesme taşlardan yapılmıştır. Kayaların dik oluşundan dolayı geçiş sadece bu kısımdan sağlanabilmiştir. Tepe üzerindeki alanda ve Tohma Suyu'na yakın bölümlerde sur kalıntıları yer yer halen ayaktadır.

Günpınar Şelalesi

Darende ilçesine bağlı Günpınar köyündedir. Suyu kaynağından üç kademe halinde, yaklaşık 40 metre yükseklikten dökülmektedir. Şelalenin sol tarafında ana dereden bağımsız gelen kaynak suyu, kış mevsiminde donarak şelaleyi adeta Pamukkale'ye benzetir.

Şire Pazarı

Her ne kadar şire sözcüğünün anlamı “üzüm ve öteki meyvelerin suyu” olsa da Malatya'da bu pazar, öncelikle “Kuru Kayısı Pazarı” demektir. Malatya dünya yaş kayısısının %10-15'ini, dünya kuru kayısının ise %70-85'ini ürettiğinden kayısının başkenti unvanını hak etmiştir. Şire Pazarı'ndaki dükkânlarda kuru kayısının yanı sıra kayısıdan yapılmış lokum, sucuk, döner, reçel gibi lezzetli yiyecekleri bulabilirsiniz.

Ayrıca bu pazarda yörede üretilen pekmez, Hekimhan cevizi, siyah üzüm ve bal ile başka illerden getirilen kuru ürünler satılmaktadır.

Bakırcılar Çarşısı

Geçmişte büyük rağbet gören Bakırcılar Çarşısı günümüzde hediyelik eşya yapımına yönelmiştir. Çarşıda Anadolu kültürünü yansıtan teşt, kazan, sitil, sini, tas, sehen (tabak), ibrik, el leğeni bulmak mümkündür.

Malatya Konakları

Geleneksel Malatya konakları, genelde iki katlı olup kendilerine has özel bir yapı tarzına sahiptirler. Yörenin ikliminden ötürü evler, kalın duvarlı ve birbirine uyumlu küçük pencereleri olan müstakil yapılardır. Bazı örneklerde üç katlı evlere de rastlanmaktadır. Bu yapılarda zemin katlar verecekleri hizmete uygun olarak çeşitli bölümlerden oluşur. Mimari yapı elemanlarının başında taş, kerpiç ve ahşap gelmektedir. Kapı, pencere, oda taban ve tavanları, duvar arası hatıllar, dış doğrama, merdiven, dolap, yüklük ve askılık gibi yerlerde ahşap kullanılmıştır.

Giriş katında zahirelik(kiler) ile hızna denilen mutfak ve kış damı denilen büyük bir oda bulunmaktadır. Üst kata ahşap merdivenlerle çıkılır. Merdiven üst katın sofasına çıkar. Misafir ve oturma odaları ile diğer müştemilat bu sofanın etrafında yer alır. Selamlık ve haremlik olarak kullanılan bu katta ihtiyaca uygun odalar yer almaktadır.

Levent Vadisi

Akçadağ ilçesi sınırları içerisinde yer alan saklı kalmış doğa harikalarından biri olan vadi, kaya kabartmaları ve doğal güzellikleriyle ziyaretçilerini beklemektedir. Jeolojik olaylar sonucu oluşan farklı büyüklükteki mağaralarda Geç Hitit Dönemi'nden kaldığı düşünülen kaya kabartmaları bulunmaktadır.

Bu vadi, doğa yürüyüşü, paraşüt, kaya tırmanışı, kampçılık ve izcilik gibi spor ve alternatif turizm faaliyetleri için önemli bir rotadır.

Sultansuyu Harası

Akçadağ ilçesi sınırları içinde bulunan Sultansuyu Harası, 1865 yılında, ordunun binek at, keçe, yapağı gibi hayvansal ürün ihtiyaçlarını karşılama amacıyla kurulmuştur. Günümüzde Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nce işletilen hara, safkan Arap yarış atlarıyla ünlüdür.

Millet Hanı

Arapgir ilçesinde hanın yapım tarihine ilişkin herhangi bir kayıt bulunmamakla birlikte ilçe halkı tarafından 1850'li yıllarda yapıldığı belirtilmektedir. Uzun yıllar ticaret merkezi olarak kullanılmıştır. Hanın yapısı dikdörtgene yakın yamuk bir plan örneği göstermektedir. İki katlı olan han, ortada üzeri açık havuzlu kare planlı avlu ve bu avlunun etrafına dizili olan dükkânlardan oluşmaktadır.

Alt katta 12, üst katta 13 dükkân bulunmaktadır. Her iki kat aynı plan özelliği göstermektedir.

GÖRÜLMESİ GEREKEN YERLER

Eski Arapgir Kale Köprüsü

Eski Arapgir'den akan çayın üzerine inşa edilmiştir. Arapgir Kalesi'ni Serge Mahallesi'ne bağlar. Çok dar bir alan üzerine inşa edilmiş olup, oldukça sağlamdır. 13,70 m uzunluğunda, 3,10 m genişliğinde, 5,60 m yüksekliğinde olan köprünün iki ayak arasındaki kemerinin genişliği 7,70m'dir. İnşa tekniği açısından İlhanlılar zamanında yapılmış olduğu kabul edilmektedir.

NEREDE KALINIR?

1500'e yakın yatak kapasitesi ile Malatya birçok otele sahiptir. 5 yıldızlı Anemon ve RamadaOtellerinin yanı sıra 4 yıldızlı Avşar ve Hanem Otel, 3 yıldızlı Grand Akkoza, Aksaç, Grand Sinan, GAP Royal, Palancı ve Tiryandafil (Darende) Otelde konaklamak mümkündür. Bezginler, Beydağı, Büyük Malatya, Remark ve Yeni Otelleri de Malatya'da yer alan diğer otellerdir.

NE YENİR?

Yaygın meyvecilik faaliyetleri, kurutulmuş gıda, pestil, şıra, pekmez ve turşuyu önemli kılar. Malatya kayısısı, ayrıca, hoşaflık (gün kurusu) kayısı kurusu, elma, dut, armut, üzüm kuruları ünlüdür.

Bu malzemeler yaz ve güz dönemlerinde kış için hazırlanır. Yörenin tarımsal özelliği sonucu; un, bulgur, süt ürünleri ve et ana yemek malzemesi olarak kullanılır. Tahılların değerlendirilmesinde çorbalık ve köftelik olarak hazırlanan bulgur ön plana çıkar. Unlu mamuller içerisinde ise tandır ekmeği, dürüm, katmer ve kömbe önem taşır.

Malatya Mutfağı'nda köftenin özel bir yeri vardır. Dolma (türüne göre ıspanak, patates veya etle yapılmış), içli köfte, sıkma köfte, ekşili köfte bunlardan bazılarıdır.

Bunun yanında Malatya'ya tüm özelliğini veren kayısı Malatya Mutfağına da girerek, kebaplardan tatlılara lezzeti kadar görünümüyle de renk katmaktadır. Yöre mutfağının başyemeklerinden biri kâğıt kebabıdır. Taraklık ve etevi denilen yağlı kuzu etinin özel bir kâğıt içinde buğulanarak fırında pişirilmesiyle yapılır.

NE ALINIR?

Ahşap kalıplarla ve baskı tekniği ile süslenmiş dokumalar; halılar, canlı ve renkli olan kilimler; bakır eşyalar Malatya'dan alınabilecek özgün hediyelik eşyalardır. Kayısı ve duttan yapılan pestil, pekmez gibi yöresel tatlar da tavsiye edilir.

Malatya kent merkezindeki Malatya Park AVM, Kapalı Çarşı, Bakırcılar Çarşısı, Kuru Kayısı Pazarı, Atatürk ve İnönü Caddeleri ile Milli Egemenlik Caddesi alışveriş merkezleridir.

YAPMADAN DÖNME

* Malatya'da; Nemrut Dağını, Arslantepe'yi, Eski Malatya'daki (Battalagazi) tarihi eseleri görmeden,

* Kağıt kebabı, analı kızlı köfte, tereyağlı kayısı tatlısı yemden,

* Şire Pazarı'ndan kayısı almadan dönmeyin.

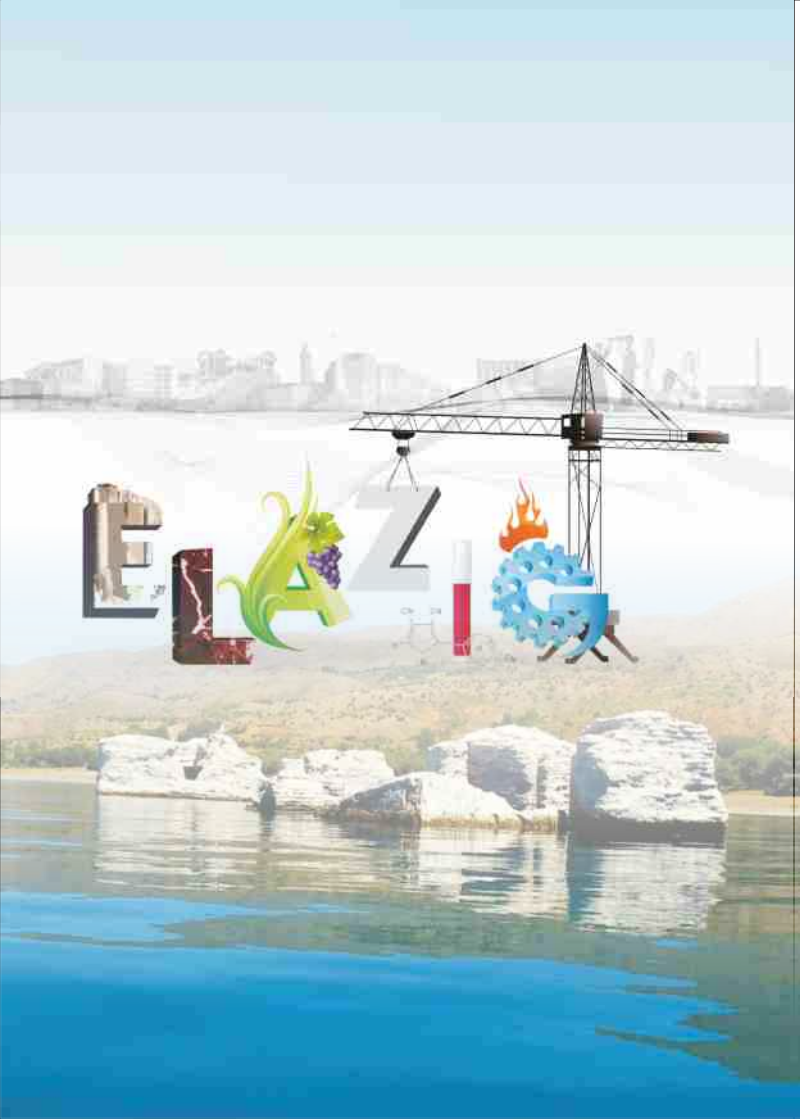

Elazığ, Doğu Anadolu'da tarihi Harput Kalesi'nin bulunduğu tepenin eteğinde kurulmuş bir şehirdir. Deniz seviyesinden 1.067 metre yükseklikte bulunan şehir, hafif meyilli bir zemin üzerindedir. Şu anki Elazığ'ın tarihinin yeni olmasına rağmen, eski yerleşim yeri Harput'un tarihi oldukça eskidir. Mevcut tarihi kaynaklara göre Harput'un en eski sakinleri M.Ö. 2000 yıllarından itibaren Doğu Anadolu'ya yerleşen Hurriler'dir.

Yine tarihi kayıtlara göre, Hurriler'den sonra bölgenin Hitit hâkimiyeti altına girdiğini görmekteyiz. Çok uzun sürmeyen Hitit hâkimiyetinden sonra, M.Ö. 9. asırdan itibaren Doğu Anadolu'da devlet kuran Urartular Harput'ta uzun süre hüküm sürmüştür. Harput'taki en belirgin tarihi eserler de bu döneme aittir.

Osmanlı İmparatorluğu Sultanı Abdülaziz döneminde, 1867 yılında şehre "Mamurat ül-Aziz" adı verilmiştir. Fakat telaffuzu güç olduğundan halk arasında kısaca "El Aziz" olarak söylenegelmiştir.

Atatürk'ün 1937 yılında şehre yaptığı ziyaret sırasında "Azık İli" anlamına gelen "Elazık" adı verilmiş, bu isim daha sonra "Elazığ"a dönüşmüştür.

Harput Kalesi

Urartular döneminde yapıldığı sanılan kale Elazığ ovasına hâkim duruşuyla oldukça heybetli bir görüntüye sahiptir. Harput ismi, Urartu dilinde "Taş Kale" anlamına gelen "Har", taş (kaya) ve "put" (berd) kale kelimelerinden oluşmaktadır.

Efsaneye göre harcında süt ve yumurta akı kullanıldığı için "Süt Kalesi" olarak da bilinmektedir. İçerisinde dehlizler ve zindanlar bulunan kalenin arka yamacında en eski Süryani Kiliselerinden biri olan Meryem Ana Kilisesi bulunmaktadır. Kale o zamanlar şehir merkezinde bulunduğu için üzerinde ve çevresinde eski yerleşim yeri ve hamam kalıntıları vardır.

Ulu Cami

Harput ve çevresinin en eski yapıtlarından olan bu cami, Artuklular tarafından 12. yüzyılda yapılmıştır. İran-Selçuklu plan ve formu Anadolu özellikleriyle kaynaştırılmış yapı iki kapılı ve motiflerle önemli bir eserdir. Minaresinde şerefe kısmına kadar olan eğiklikten dolayı "Eğri Minareli Cami" olarak da bilinir.

Buzluk Mağarası

Harput kalesinin kuzeydoğusunda bulunan mağara, jeomorfolojik yapısı nedeniyle yaz aylarında sarkıt ve dikitler oluşturmaktadır. Kış aylarında mağaranın içi sıcaktır. Dolayısıyla mağaranın içi mevsimine göre insanların rahatça barınabileceği bir yapıya sahiptir. Eskiden yöre halkı bu mağarayı gıdalarını bozulmadan korumak için bir çeşit "soğuk hava deposu" olarak kullanmıştır.

Meryem Ana Kilisesi

Harput kalesinin yamacında bulunan kilise en eski Süryani kiliselerinden biridir. Bir duvarı kayalardan oluşmakta ve kilise içinde kaleye giden yollar bulunmaktadır.

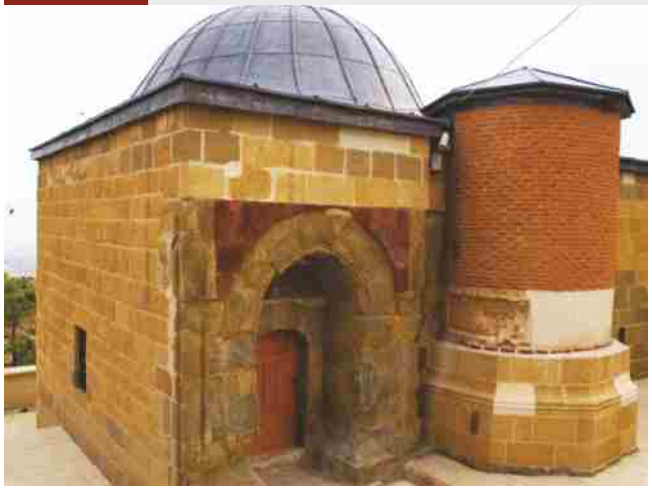

Arap Baba Türbesi

İçinde Arap Baba'nın mumyalı cesedinin olduğu hakkında halk arasında çeşitli rivayetlerin anlatıldığı türbe ve mescit Selçuklu hükümdarı III. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yapılmıştır. Selçuklu mimarisinin birçok öğesini barındırmaktadır. Anlatılanlara göre bölgede uzun süren bir kuraklık olmuş. Bu dönemde orada yaşayan kadınlardan birinin rüyasında; Arap Baba ismiyle bilinen kişinin başı kesilirse kuraklığın biteceği söylenince, rüyaya inanılıp söylendiği gibi yapılmış. Gerçekten de yağmurlar yağmaya başlamış fakat bu sefer de yağmur durmamış ve sel olmaya başlamış. Aynı kadının rüyasına Arap Baba gelerek kesik başı cesedinin yanına getirilirse yağmurun kesileceğini söylemiş. Söylendiği gibi yapılmış ve gerçekten de yağmurlar kesilmiş. Halk, Arap Baba'nın önemli bir zat olduğuna inanıp kabrini herkesin görebileceği bir şekilde yapmış Arap Baba'nın çürümeyen naaşı 10-15 yıl öncesine kadar camdan tabutunun içerisinde görülebilmekteydi.

Hazar Baba Dağı

Sivrice ilçesinde bulunan Hazar Baba Dağı'nda bulunan kayak merkezi 19 teleski ve yeme-içme imkânlarının olduğu bir kayak merkezi ile bir kafeteryaya sahiptir. Ayrıca pist Hazar gölü ve Keban baraj gölü manzarasıyla dünyada eşine az rastlanır bir seyir zevkiyle kayak yapma imkanı sunmaktadır.

Hazar Gölü

Türkiye'nin en derin doğal (tektonik) gölü vasfına sahip Hazar Gölü, sulak alan olarak tescillenmiştir. Birçok endemik bitki ve canlıyı havzasında barındırmaktadır.

Birçok plajı ve çevresinde kamu ve özel kurumların dinlenme ve eğitim tesislerinin yer aldığı 22 km uzunluğundaki göl adeta bir tatil yöresi görünümündedir. İçerisinde bulunan batık şehir suların alçak olduğu dönemlerde ortaya çıkan kalıntılarla dalgıçların ilgisini çekmektedir.

Keban Barajı

1965-75 yılları arasında yapılan Türkiye'nin en büyük yapay gölü olan Keban barajında elektrik üretiminin yanı sıra balık üretim çiftlikleri vardır. İlk yapıldığında Türkiye elektriğinin beşte birini üretmekteydi. Son yıllarda alabalık üretim çiftlikleriyle Türkiye'de 1. Sıraya yerleşen Keban'ın eşsiz göl manzaralı tesislerinde balık yemek büyük bir keyiftir.

Elazığ'da Golan Kaplıcaları, Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi, Ağa Cami, Esediye (Aslanlı) Cami, Alacalı Mescit, Hoca Hasan Hamamı ve Cimşit Hamamı görülmeye değer diğerturistik mekanlardır.

Elazığ Hipodromu

21 Haziran 2002'de açılan Elazığ Hipodromu 2500 kişilik tribünü, jokey binası, doping binası, yarış öncesi kan alma ünitesi ve yarış atları hastanesine sahiptir. Koşu pisti 1550m uzunluğunda ve 20m genişliğindedir. Koşu pisti 1550m uzunluğunda ve 20m genişliğindedir. Elazığ hipodromu doğuda göl kıyısında bulunan tek hipodromdur.

Çırçır Şelalesi

Çırçır Şelalesi Keban Barajı'nın yanında yer alır. Buradaki tesis, şelale seyir zevki ile birlikte alabalığın 11 çeşit yemeğini ziyaretçilerinin beğenisine sunmaktadır.

Elazığ, Keban'daki üretim çiftlikleriyle, alabalık üretiminde Türkiye'de birinci sıraya yükselmiştir.

NEREDE KALINIR?

Elazığ şehir merkezinde, Marathon ve Akgün otelleri gibi 4 yıldızlı oteller mevcuttur. Ayrıca kentin önemli turizm alanı olan Hazar Gölü etrafında birçok konaklama tesisi ziyaretçilere önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu tesislerin en önemlileri Mavi Göl ve Turpol Tesisleri'dir. Kent merkezine yalnızca 30 kilometre uzaklıkta olan tesis, müthiş dağ ve göl manzarasına sahiptir.

NE YENİR?

Elazığ, mutfağı 150'ye yakın yemek çeşidi ile Türkiye'nin zengin mutfakları arasındadır. Elazığ'da, üç öğün yemeğin dışında kuşluk yemeği ve özellikle yatsılık yemeği denilen öğünlerin bulunması, pestil, ceviz, orcik, meyve gibi yiyecekleri, Elazığ mutfağının önemli tüketim malzemeleri olmasına neden olmuştur.

Fasulye çorbası, lobik çorbası, anamaşı, kelecoş, taraklık, kındık köfte, küncülü köfte, muhaşerli köfte, işkene, sapan dolması, kibe dolması, çaypalası, pirpirim boranı, tavşan üfelemesi, kırmanlı pilav, simit pilav, nohut ekmeği, fodula, zarafat, patila, heside, dolanger, hürriyet kadayıfı, orcik, pilit ve gah, Elazığ'ın ünlü yemekleri arasında yer alıyor.

NE ALINIR?

Çedene Kahvesi, Orcik, Ağın Leblebisi, dünyaca ünlü Boğazkere üzümlerinden yapılan Buzbağ Şarabı, tulum peyniri, sarı dut pestili, dut ve üzüm pekmezi ve dut unu gibi Elazığ'a özgü ürünlerin yanında; oyalı yazma, bakır eşyalar ve sekiz köşeli şapkayı almadan şehirden dönülmemelidir.

YAPMADAN DÖNME

* Elazığ'da; Harput'un tarihi atmosferinde içli köfte, patila, orcik yiyip, çedene kahvesi içmeden,
* Elazığ'ın geleneksel halk oyunu çayda çırayı izleyip geleneksel müziği Kürsübaşını dinlemeden,
*Mevsimine göre Hazar Gölü'nde yüzüp, Hazar Baba tesislerinde kayak yapmadan,
* Keban Barajı'nı görüp alabalık yemeden, kaplıcalarda şifa bulmadan, oyalı yazma ile sekiz köşeli şapka almadan dönmeyin.

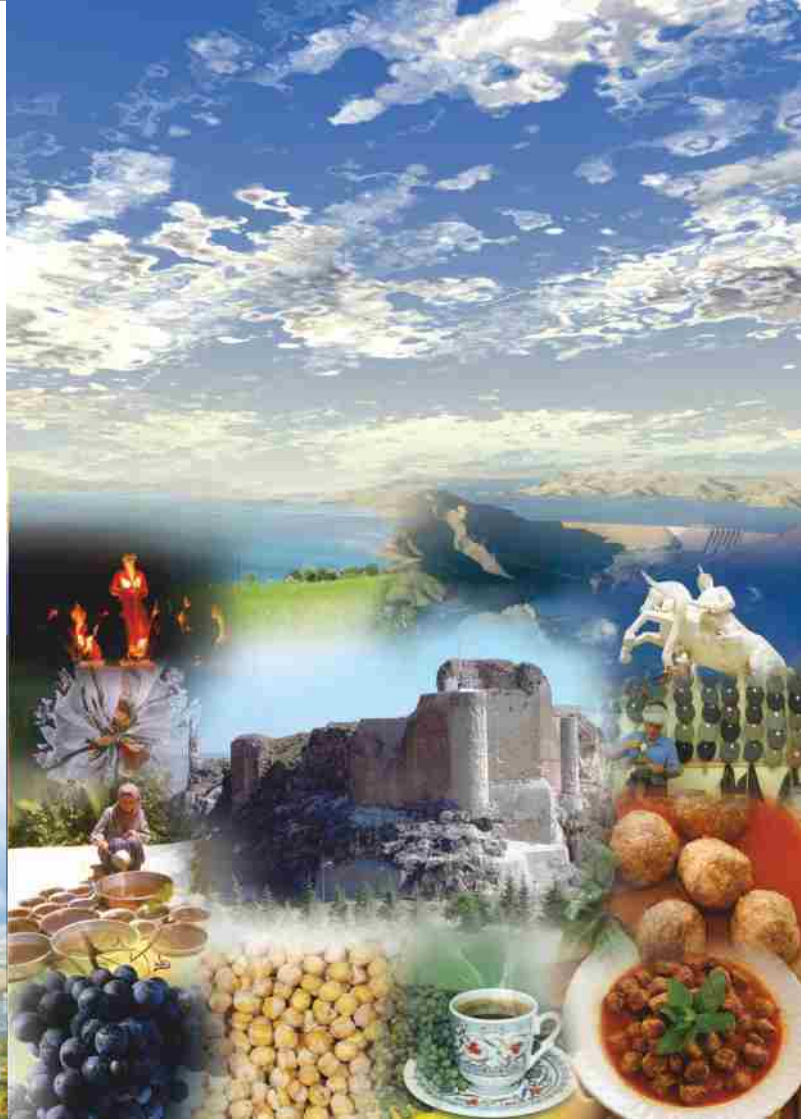

Mingöl göller bölgesi anlamındadır. Mingöl kelimesi de zamanla halk tarafından bin tane göl anlamında Bingöl şeklinde telaffuz edilmiştir. Daha sonra Bingöl'e bağ-bahçe anlamında Çevlik denmiştir. Bingöl'ün tarihi Milattan önce 2000'li yıllara uzanmaktadır. Tarihçi Herodot'un Diyarbakır ve Muş illeri ile birlikte "Komojen" bölgesine dâhil ettiği Bingöl'de Urartu, Asur, Pers, Roma, Arap-İslam, Selçuklu, Saltuk, Akkoyunlu ve Osmanlı uygarlıkları hüküm sürmüştür.

Ünlü gezgin Evliya Çelebi'ye göre, efsanelerde içenlere ölümsüz bir hayatı bahşeden "Ab-ı Hayat" yani yaşam suyu Bingöl sınırları içerisindedir. Evliya Çelebi'nin aktardığına göre Büyük İskender dertlerine çare bulamamış ve Ab-ı Hayat'ı aramaya başlamıştır. Sonunda aradığı şifalı suyu Bingöl'de bulmuş ve cennet suyu anlamına gelen Çapakçur adını vermiştir. Ardından Çapakçur adıyla Murat Nehrinin kıyısına bir kale yaptırmıştır. Bu isim yakın tarihe kadar korunmuştur. Günümüzde ilin içinden Çapakçur isimli bir dere de geçmektedir.

Deniz seviyesinden yüksekliği 1177 m olan Bingöl İli'nin kuzeyinde Erzurum, doğusunda Muş, güneyinde Diyarbakır ve batısında da Elazığ ve Tunceli yer almaktadır.

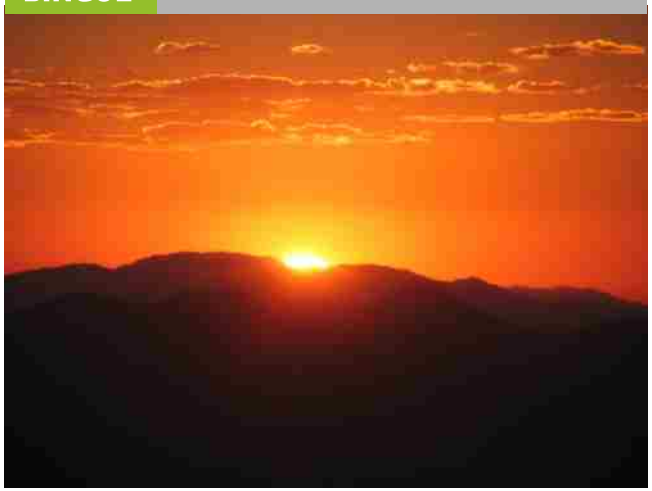

Güneşin Doğuşu

Bingöl ili Karlıova ilçesinde bulunan Bingöl Dağlarının Kale Tepesi'nden güneşin doğuşu ilgi çekmektedir. Buradan güneşin doğuşundaki renk değişimleri ve ışık olayları gibi detayları seyredebilmek mümkündür.

Yüzen Ada

Solhan İlçesi Hanzarşah köyündeki gölde bulunan 3 adet adanın göl içerisinde sal gibi hareket etmesi ile tanınmış "Yüzen Ada" dünyada benzeri az bulunan gizemli bir doğa harikasıdır.

Yolçatı Kayak Merkezi

Yolçatı köyünde bulunan 950 m uzunluğunda pist, teleski, kayak arabası ve kayak takımlarına sahip 50 yatak kapasiteli otel kış turizmi için kullanılmaktadır

Kös Kaplıcaları

Bingöl Karlıova yolunun 20. Kilometresinde yer alan kaplıcaların romatizmal hastalıklara ve kadın hastalıklarına iyi geldiği belirtilmektedir. Bu hastalıklardan muzdarip birçok kişi kaplıcalara gelmektedir. Bölgede bir otel, bir motel ve bir adet de pansiyon olmak üzere konaklama imkânları ve üç adet havuz mevcuttur.

BİNGÖL

Çır Şelalesi

Uzundere köyünün adını aldığı derenin, Çir taşı adı verilen 100 m yükseklikteki kayalığın ortasından geçen güzel görünümlü bir şelaledir. Su 50 m yükseklikten alt tarafı kayalık olan dere yatağına düşerken güzel bir görüntü oluşturmaktadır. Ilıca bucağı merkezine 8 km uzaklıkta olan şelaleye iki ayrı yoldan gidilmektedir. Çir taşının olduğu bölgede ayrıca kayalıklar ve mağaralar bulunmaktadır. Bu kayalıklarda daha çok yırtıcı kuşlar yaşamaktadır.

Bingöl'de ayrıca Kral Kızı Kalesi, Sebeterias Kalesi, Ata Park, Kığı Kalesi, Peri Suyu görülmeye değer yerlerdir.

NEREDE KALINIR?

Bingöl şehir merkezinde yer alan 3 yıldızlı Otel Sarıoğlu, Büyük Bingöl Oteli ile Çınar Otel, Atlı Otel gibi yıldızsız otellerin yanı sıra Kös Kaplıcaları'nın konaklama tesislerinde kalınabilir.

NE YENİR?

Bingöl yerel mutfağı löl (gömme), mastuva, sörin, ayran çorbası (germe dui), turakin (patile), tutmaç çorbası, kılç, lopık, maliyez, parmar (semizotu) ve pılık gibi yerel yemeklerden oluşmaktadır.

Bunların yanı sıra Bingöl yemek kültürüne zaman içinde etkileşimler neticesinde içli köfte, sulu köfte, yoğurtlu köfte, kuru köfte, kabak köftesi, yumurtalı köfte ayranlı köfte, kızartma köfte, gıldırık köfte, çiğ köfte gibi köfte çeşitleri; acı biber turşusu, lahana turşusu, domates turşusu, fasulye turşusu, patlıcan salamura, yaprak salamura, biber salamura gibi turşu çeşitleri ile burma kadayıf, silki baklava, aşure, zerde, sütlaç, revani, un helvası, dolanger gibi tatlı çeşitleriyle yeni lezzetler eklenmiştir.

Yöre mutfağının önemli tatlarından biri de sofraların vazgeçilmezi olan ve tandır veya sacda pişirilen ekmektir. Ekmek ağırlıklı olarak buğday unundan yapıldığı gibi mısır ve darı unundan da yapılmaktadır. Köylerde halkın “nun kuryek” tabir ettiği ekmek ayrı bir tada sahip olup, çevrede çok sevilen bir ekmek çeşididir.

BİNGÖL

NE ALINIR?

Bingöl'den ayrılmadan yüksek rakımlı yaylalarda yetişen keven otu, beyaz yonca, üçgül ve kekik otlarıyla kaplı Bingöl Dağlarının binbir çeşit çiçeğinden elde edilen Bingöl balı, lezzetli cevizi ve yöreye özgü el emeği göz nuru el dokumaları, oyaları ve örgülerinden mutlaka alınmalıdır.

YAPMADAN DÖNME

* Bingöl'de; Kale Tepesi'nde güneşin doğuşunu izlemeden,

* Yolçatı'da kahvaltıda bal-kaymak yemeden,

* Gizemli Yüzen Adaları görmeden,

* Tarihi Urartu Yolu üzerinden çağlar ötesine yürümeden,

* Nice insanlara ev sahipliği yapmış Zağ mağaralarını görmeden,

* Şifalı kaplıcalara girmeden, Soğuk Çeşme'de kavurma yemeden dönmeyin.

1935'te çıkarılan bir yasayla Kalan kasabasının da içerisinde bulunduğu Tunceli adını alan bölgenin adı Dersim olarak bilinmektedir. Dersim, Dimili lehçesinde der (kapı), sim (gümüş) sözcüklerinden oluşan bir isim tamlamasıdır.

Türkçeye gümüş kapı olarak çevrilebilecek Dersim ile ilgili olarak M.Ö.4. Yüzyıllarına ait bilgiler bulunmaktadır. Yunan gezginlerinin burası için Daranis dedikleri görülmektedir.

M.Ö. 519 yılında, Dara (Darius), Perslere kral olunca tarihçi Ptolemy, bugünkü Tunceli'yi Daranalis olarak kaydetmektedir. Bu isim yüzlerce yıl kullanılmıştır. Cumhuriyetten önceki resmi yazışmalarda kullanılan Dersim adı, Cumhuriyet döneminde Mustafa Kemal Atatürk tarafından tunç gibi sağlam insanların yaşadığı yöre anlamına gelen "Tunceli" olarak değiştirilmiştir.

Munzur Milli Parkı

Tunceli - Ovacık arasında uzanan Munzur Vadisinde, 42.000 hektarlık bir alan 1971 yılında Mili Park olarak ilan edilmiştir. Türkiye'nin en büyük milli parklarından biri olan "Munzur Vadisi Milli Parkı", Tunceli ili kent merkezine 8 km. uzaklıkta başlayıp, vadi boyunca Munzur Dağlarına kadar uzanmaktadır. Kuzeyde 3300 metreye kadar yükselen Munzur Dağları, Mercan ve Munzur Suyu vadileri tarafından parçalanmıştır.

Bu bölgenin milli park olarak ilan edilmesinde etken olan veriler, başta akarsu kaynakları ve gözeler olmak üzere zengin doğal veriler, endemik bitki türleri ve yöreye özgü hayvan türleri ile zengin bitki örtüsü ve yabanıl hayvan varlığıdır. Munzur Suyu ve Mercan deresinde yaygın ve yoğun olarak bulunan yöreye özgü nadir alabalık türleri, dağ keçisi ve çengel boynuzlu dağ keçisi adlarıyla bilinen iki tür dağ keçisi ile av kuşlarından ur kekliği yabanıl yaşamın yöreye özgü değerlerini oluşturmaktadır.

Milli parkın kuzeyinde, Munzur Dağlarının üzerinde 2000-3000 metrelik zirvelerde yer alan krater gölleri, Ovacık ilçe düzlüğünde gözeler ve kanyonlar ile vadi boyunca dökülen şelaleler parkın doğal değerlerini zenginleştirir. Milli parkın her köşesinde eşsiz doğal görünüm ve tüm yabanıl yaşam kolaylıkla izlenir.

Munzur Vadisi ve çevresi av hayvanları bakımından oldukça zengin sayılır. Milli Parkta kurt, tilki, sansar, ayı vaşak, su samuru, porsuk, sincap, tavşan, yaban domuzu ve yaban keçisi bulunmaktadır. Mağaralarda ve kaya kovuklarında yaşayan boz ayı, Munzur yaban hayatının önemli büyük memelilerinden biridir.

Milli Park içerisinde kamp kurma, piknik yapma, sportif balıkçılık ve doğa yürüyüşleri gibi günübirlik etkinliklerin yanı sıra çeşitli su ve doğa sporları (rafting, dağcılık v.b.) yapılabilir.

Halbori Gözeleri

Munzur Suyu kenarında, derin ve kayalık bir vadinin içerisinde yer almaktadır. Halbori Gözeleri, çok soğuk kaynak sulara sahip bir dinlenme ve mesire yeridir.

Dereova Şelalesi

Gelin Pınarı olarak da bilinen şelale 20 metre yükseklikten düşerek güzel bir manzara oluşturur. Şelale yaz ve kış aylarında çok etkileyici ve farklı bir manzara sunmaktadır. Kışın şelale sularının donmasıyla oluşan sarkıt ve dikitler, güzel bir manzara meydana getirmektedir.

Pülümür Çayı Vadisi

Tunceli-Pülümür karayolunun yaklaşık 20 km kuzeyinden başlayarak Pülümür'e kadar genelde dar ve dik bir vadide akan çayın iki tarafı zengin orman örtüsünün yanı sıra şelaleler, kayalık yamaçlar ve kanyonlardan oluşan vadi doğal güzellikler bakımından oldukça zengindir. Pülümür Vadisi, Avcı Dağları'nın doğu yamaçlarından birkaç kol halinde başlayıp güneye uzanan çok dar ve dik bir vadidir. İçinde Pülümür Çayı akmaktadır. Vadide zengin bir orman örtüsü ve yer yer çağlayanlar, kayalık yamaçlar ve kanyonlara rastlanmaktadır. Ağlayan Kayalar ve Zenginpınar Şelalesi, sularının bolluğu, doğal çevre ve peyzaj bakımından dikkate değerdir.

Pülümür Çayı'nın doğu yamacında Papaz Dağı olarak bilinen kesim, Nazımiye yol ayırımından sonra çayın iki tarafındaki kayalık kesimler, Alacık-Kırmızı köprü arasındaki kayalıklar, Ağlayan Kayaların karşı yamaçları ve Gelin Odalarının bulunduğu yamaçlar, yürüyüş, kaya tırmanışı ve yamaç paraşütü gibi doğa sporlarına uygundur. Merkez ilçede Munzur Vadisi ile birleşip güneyde Keban Baraj Gölü'ne açılmaktadır.

Yelmaniye Camisi

Tunceli ili Çemişgezek ilçesinde bulunan Yelmaniye Camisi kitabesinden öğrenildiğine göre, Timur devrinde Taceddin Yalman tarafından yaptırılmıştır. Kitabenin tarih kısmı okunamamakla birlikte, caminin 800–809 (1397–1406) yıllarında yaptırıldığı düşünülmektedir.

Tunceli'de görülmeye değer diğer yerler; Pulur Höyüğü, Yeniköy Höyüğü, İn Delikleri, Uzun Hasan Türbesi, Hamami Atik, Çemişgezek Köprüsü, Ulukale Cami ve Mazgirt Kalesi'dir.

NEREDE KALINIR?

Tunceli'de 4 yıldızlı Grand Şaroğlu Otel ile Elazığ kent merkezine 20 kilometre, Tunceli kent merkezine ise 55 kilometre uzaklıkta olan Keban Barajı sahilindeki 445 bin metre kare alana kurulu, pek çok hastalığa iyi gelen şifalı sulara sahip 3 yıldızlı Pertek Termal Otel'de de kalınabilir. Has Otel, Yüksel Otel ve Dersim Pansiyon da Tunceli'de konaklanabilecek alternatifler arasındadır.

NE YENİR?

Tunceli'de oldukça zengin bir yemek kültürü vardır. Zırafet (Babiko), Sirepati, Keşkek, Kavut ve Patila gibi unlu yemekler başta gelir. Yörede yetişen bitkilerden yapılan yemeklerin başında da Gulik Çorbası, Mantar, Döğme Çorbası ve Pilavı ile kurutulmuş sebze yemekleri gelir. Geleneksel yöresel tatlılar arasında helva, dut tatlısı ve aşure yer almaktadır.

Bağcılığın yaygın olduğu yerlerde besin ürünleri çeşitlenmektedir. Şireden hem tatlı yapılmaktadır hem de katık olarak kullanılmaktadır. Pekmez, pestil ve orcik (cevizli sucuk), şireden yapılmaktadır.

Ayrıca buğdayın dövülmüş haliyle 'şireli' tarhana yapılmaktadır. Buğday döğmesinden yapılan 'döğme pilavı' ve 'keşkek, yarmadan yapılan 'malhuta çorbası', tarhana, erişte ve xaşıl (haşıl) yörenin yaygın yemeklerindendir. Tunceli'nin en bilinen yemeklerinden biri olan hazırlop köftesi'dir. Tunceli'de ekmek olarak tandır ekmeği ya da sac yufkası kullanılmaktadır. Mayalı hamurdan ekşili ekmek ve bazlama; mayasız hamurdan yufka, kumbik, kül (ocak) gömmesi ve değirmen poğaçası yapılmaktadır. Yumurtalı tepsi kumbiği, su böreği, bişi ve hırınç da börek türü hamurlu yiyecekler olarak bilinmektedir.

NE ALINIR?

Birbirinden maharetli genç kızlar tarafından dokunan ve üzerinde yöreye özgü desenlerin işlendiği yer yaygısı türü olan “Cicim” ve çanta olarak kullanılabilecek “Heybe” hediyelik eşya olarak dükkânlarda satılmaktadır.

Pülümür dağlarında yetişen birbirinden enfes kokulara sahip çok sayıda değişik çiçeklerden arıların toplamış olduğu özlerle yaptıkları katkısız doğal “Pülümür Balı” tüketim ve hediye amaçlı olarak alınabilir.

Munzur Milli Parkı Vadisi'nde bulunan dağlarda tamamen doğal ortamında kendi başına yetişen çeşitli hastalıklara derman tek dişli “Ovacık Sarımsağı” Ovacık ilçesi ile il merkezindeki dükkânlarda satışa sunulmaktadır.

Tunceli'nin yüksek dağlarındaki otlaklarda yetişen değişik otlarla beslenen hayvanların sütünden yapılan Türkiye'de meşhur dağ kokulu “Şavak Peyniri” Türkiye'nin her tarafından alıcı bulmaktadır.

YAPMADAN DÖNME

* Tunceli'de; Munzur Milli Parkı'nı, Munzur Suyu'nun çıkış yeri Ovacık Gözeleri'ni görmeden,
* Doğal ortamında kendiliğinden yetişen dağ sarımsağını yemeden, arıların Pülümür Vadisi'ndeki yüzlerce çiçekten elde ettiği Pülümür Balı'nı tatmadan ve
* Pertek'te termal sularda sağlık bulmadan dönmeyin.

KEMALİYE

Bölgeye komşu, Erzincan iline bağlı olan Kemaliye'de yer yer 400-500m sarp kayalık yamaçlardan oluşan, kapalı bir ekosistem oluşturmuş doğa harikası olan Karanlık Kanyon, gün ışığının bile ulaşamadığı dar geçitlerden oluşmaktadır.

Türkiye'nin en görkemli kanyonlarından birisi olan Karanlık Kanyon'da çeşitli sporları yapma imkânı bulunmaktadır.

Kanyonun yanı sıra baharın belirli aylarında 150 metre kadar yükseklikten akan Koçan Şelalesi ve yüzyıllardır bu topraklarda yaşamış farklı kültürlerin izlerini taşıyan, doğal çevre ile mimari arasındaki uyumun en güzel örneklerini sunan Kemaliye Evleri de görmeye değerdir.

DİVRİĞİ ve GÜRÜN

Bölgeye komşu Sivas iline bağlı Divriği ilçesinde 1228 yılında inşa edilen Divriği Ulu Camii ve Darüşşifa 1985 yılında UNESCO Dünya Miras Listesine alınmıştır. Sivas'a bağlı diğer bir ilçe olan Gürün'de 17 metre derinliği berrak suyu ve tabii alabalıkları ile ünlü Gökpınar Gölü de çevrede görülmeye değer yerler arasındadır.

GEZİ GÜZERGÂHLARI

GEZİ ROTASI – 1

1. GÜN:

Havayolu ile Malatya veya Sivas'a ulaştıktan sonra 2 saatlik kara yolculuğu ile Gürün'e varış. "Gürün Tohması" da denilen Şuğul Vadisi ile ülkemizin sayılı doğal güzelliklerinden Gökpınar Gölü gezisinden sonra Darende'ye geçiş. Somuncu Baba olarak da bilinen Şeyh Hamid-i Veli Hazretleri'nin kabrinin bulunduğu Somuncu Baba Cami ve Külliyesini ziyaret. Darende'de konaklama.

2. GÜN:

Tohma Kanyonu ile Günpınar Şelalesi'nin gezilmesi ve mevsim uygunsa Tohma Kanyonu'nda rafting yapılmasının ardından, Darende'den Malatya'ya geçerken yol üzerinde Akçadağ-Levent Vadisi ziyareti. Malatya'ya varış ve konaklama.

3.GÜN

Malatya'nın en yeşil ilçesi olan Yeşilyurt'ta bir kır lokantasında yemek yenilmesinin ardından, Hz. İsa'nın asasını yere vurmasıyla çıktığına ve sonsuza kadar akacağına inanılan Derme Suyu'nun çıktığı Gündüzbey Pınarbaşı'nı ziyaret. Malatya il merkezinde restore edilen Beşkonakların ve kayısı ürünleri satışı yapılan Şire Pazarı'nın gezilmesi. Malatya'da konaklama.

4. GÜN:

Malatya Merkez'e 10km mesafedeki Battalgazi ilçesinde restore edilerek ziyarete açılan Silahtar Mustafa Paşa Kervansarayı ve Ulu Cami ziyareti. Yapılan sokak sağlıklaştırma çalışmaları ile Tarihi Kentler Birliği'nden ödül alan Prof. Dr. Metin Sözen Sokağı'nın gezilmesinin ardından ilk şehir devleti olma özelliğini taşıyan Arslantepe höyüğünü ziyaret. Gün bitimine doğru Nemrut'a hareket ve konaklama.

5. GÜN:

UNESCO Dünya Mirası listesinde yer alan Nemrut Dağı'nda güneşin doğuşunun izlenmesi ve zirvedeki eserlerin görülmesi. Gezinin tamamlanmasının ardından havayolunu tercih edecekler için Malatya Erhaç Havaalanına transfer.

GEZİ ROTASI - 2

1. GÜN:

Havayolu ile Malatya veya Sivas'a ulaştıktan sonra kara yolculuğu ile Divriği'ye varış. Divriği Ulucami ve Darüşşifası'nı gezdikten sonra Divriği Kalesi ziyareti ve Arapgir'e geçiş. Arapgir'de konaklama.

2. GÜN:

Arapgir'de restore edilerek ziyarete açılan Millet Han, Cafer Paşa Cami, Mir-i Liva Ahmet Bey Cami, Gümrükçü Osman Paşa Camii ve Çobanlı Konağı gibi çok sayıda tarihi yapıyı ziyaret ettikten sonra başta dağ keçisi olmak üzere bazı yaban hayvanlarının görülebileceği doğal sit alanı Kayaarası Kanyonunu ziyaret. Arapgir'de konaklama.

3. GÜN:

Arapgir'den Kemaliye'ye geçerken yol üzerinde Ocak Köyünü ziyaret. Hıdır Abdal Sultan Ocağı olarak da anılan ve Anadolu'nun örnek köyleri arasında yer alan bu köyü ziyaret ettikten sonra 40 km mesafedeki Kemaliye'ye varış. İlçe merkezi ve Etnografya Müzesinin ziyaretinin ardından dünyanın en büyük kanyonlarından biri olan Karanlık Kanyon'un teknelerle gezilmesi. Kemaliye'de konaklama.

4. GÜN:

Kemaliye Apçağa köyünü ziyaret ettikten sonra Ağın'a geçiş. İlçede Bademli Kaya Mezarları'nı ve Hastek Kalesi'ni ziyaret ettikten sonra feribotla Keban'a varış. Keban ilçesinde alabalık tesislerinde yemek molasından sonra gezinin tamamlanması. Havayolunu tercih edecekler için Elazığ'a transfer.

GEZİ ROTASI - 3

1. GÜN:

Havayolu ile Elazığ'a ulaştıktan sonra Sivrice'ye varış. İlçede Hazar Gölü ve Batık Kentinin gezilmesinin ardından mevsim uygunsa Hazarbaba Kayak Merkezi'ne gidilerek kış sporlarının yapılması. Konaklama Elazığ'da.

2. GÜN:

Elazığ şehir merkezine 5 km mesafede olan kentin eski yerleşimi Harput'un ziyareti. Burada Harput Kalesi, Arap Baba Türbesi, Şefik Gül Kültür Evi ve Buzluk Mağarası'nın gezilmesinin ardından kent merkezine dönüş ve Elazığ'da konaklama (Tercih edenler için Harput gezisinin ardından gün batımında feribotla Pertek'e geçiş ve Pertek'te konaklama).

3. GÜN:

Elazığ'dan feribotla Pertek'e ulaşım ve Pertek kaplıcalarından yararlanma. Konaklama Pertek'te.

4. GÜN:

Etrafı sularla çevrili ada görünümündeki Pertek Kalesi ile tarihi Sungur Bey Cami ve Çelebi Ağa Cami'ni ziyaret ettikten sonra Pertek'ten Tunceli'ye geçiş. Konaklama Tunceli'de.

5. GÜN:

Tunceli-Ovacık arasında bulunan ve Türkiye'nin en büyük milli parklarından biri olan Munzur Vadisi Milli Parkının Ovacık ilçesine yakın bölümünde Munzur Gözeleri ile Mercan Vadisi ve Mercan Suyu'nun gezilmesinin ardından gezinin tamamlanması. Havayolunu tercih edecekler için Elazığ ya da Erzincan'a transfer.

GEZİ ROTASI - 4

1. GÜN:

Havayolu ile Elazığ ya da Bingöl'e (yakın zamanda hizmete girmesi beklenmektedir.) ulaştıktan sonra 1 saatlik kara yolculuğu ile Palu'ya varış. Tarihi Kentler Birliği üyesi ilçede çok sayıda tarihi kilise, mescit ve camilerin ziyaretinden sonra Palu Kalesi'ne çıkış. Kale'nin gezilmesi ve ilçenin panoramik görüntüsünün izlenmesinin ardından Karakoçan Golan kaplıcalarına geçiş. Konaklama termal tesislerde.

2. GÜN:

Tüm gün kaplıcalardan yararlanılmasının ardından gün bitiminde Bingöl Merkez'e gidiş ve Bingöl'de konaklama.

3. GÜN:

Ilıcalar Beldesi'ndeki Kös Kaplıcaları'na varış. Tüm gün termal sulardan faydalanma ve Karlıova'ya geçerek konaklama.

4. GÜN:

Karlıova'da güneşin doğuşu izlendikten sonra doğa yürüyüşü ve yöresel kültür alanları gezisi.

5. GÜN:

Solhan'a varış. İlçede bulunan doğa harikası Yüzen Adalar ile çok sayıda tarihi yapının bulunduğu Kale Köyü'nün gezilmesinin ardından gezinin tamamlanması. Havayolunu tercih edecekler için Bingöl (2012 sonu itibari ile) veya Muş'a transfer.

	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM
MALATYA		Yeşilyurt Kiraz - Kültür ve Spor Şenliği	Uluslararası Kültür Sanat ve Kayısı Festivali Arguvan Türkü Festivali	Fırhiye Kültür ve Sanat Festivali Gelenekteki Dancede Zengibar Karakurak Güney ve Kültür Festivali Hekimhan Kültür ve Mitsik Şölenci Hozata Kültür ve Sanat Şenliği	Gürsiyan Kültür ve Sanat Şenliği Arapgir Bağcıonunu Şenlikleri Doğanşehir Elma ve Kültür Şenliği Akpınağ Bal Arısı Kültür ve Sanat Şölenci		Malatya Uluslararası Film Festivali
ELAZIĞ	Uluslararası Harar Şiir Akşamları Keban Su ve Alabalık Festivali	Bağınar'a Ziyaret ve Kültür Etkinlikleri (Peri Davet Şenlikleri) Uluslararası Harar Su Sporları Şenliği	Elazığ Kültür ve Sanat Şenliği	Çayılaşan Film Festivali	Ocak Festivali Gelenekteki Bağ ve Bal Teşvik Müsabakası		
BİNGÖL	Kültür Bahar Bayramı (Hidrellez)	Sulhan Kültür ve Doğa Festivali Günşin Doğuşu Ai Yanıkan			Pülümür Bal Festivali		
TUNCELİ		Çemişgezek Dut ve Peynir Festivali Munzur Kültür ve Doğa Festivali					

DİL

Türkiye'nin resmi dili Türkçe olup bölgede özellikle Bingöl ve Tunceli'de Kürtçe ve Zazaca yerel dilleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Turistik yörelerdeki birçok Türk vatandaşı İngilizce ve Almanca bilmektedir.

PARA BİRİMİ

Türkiye'nin resmi para birimi Türk Lirası ₺ 'dır. Döviz bürolarında birçok farklı para birimine çevrim mümkün olsa da ziyaretçilerin Euro veya Dolar cinsinden işlem yapmaları daha kolay olacaktır.

ELEKTRİK

Türkiye'de 220 V elektrik şebekesi kullanılmaktadır.

ULAŞIM

Havayolu: Bölgede Malatya'da ve Elazığ'da havaalanları bulunmaktadır. Bu havaalanlarından Türkiye'nin her yerine doğrudan veya aktarmalı uçuşlar mevcuttur. Ayrıca özellikle yaz aylarında uluslararası direkt uçuşlar da bulunmaktadır. Malatya Erhaç Havaalanı şehir merkezine 34 km, Elazığ Havaalanı ise 12 km uzaklıkta olup merkeze taksi veya toplu taşıma ile ulaşmak mümkündür. Bölgeye komşu Adıyaman, Kahramanmaraş, Kayseri, Sivas ve Erzincan'da bulunan havaalanlarını kullanarak da bölgeye ulaşmak mümkündür. Bingöl havaalanının da yakın zamanda faaliyete geçmesi planlanmaktadır.

Karayolu: Bölge ulaşım açısından kuzey-güney ve doğu-batı arasında bir geçiş noktası konumundadır. Bu nedenle ülkenin her yerine kara ulaşımı mevcuttur.

Tren: Malatya, Elazığ ve Bingöl'ün Genç ilçesine demiryoluyla ulaşım mümkündür.

Su Taşımacılığı: Keban Baraj Gölü üzerinde Elazığ-Pertek, Elazığ-Çemişgezek ve Elazığ-Ağın arasında feribotlarla ulaşım sağlanmaktadır. Ayrıca, Malatya'nın Battalgazi ilçesinde Karakaya Baraj Gölü'nden Elazığ'ın Baskil ilçesine feribot taşımacılığı yapılmaktadır.

İLETİŞİM

Posta:Türkiye'de posta hizmetlerini PTT yürütmektedir. Kartpostal, mektup ve paket gibi gönderileriniz PTT'de tartılıp fiyatlandırılarak istediğiniz yere gönderilir. Eğer postanızı hızlı göndermek istiyorsanız Acele Posta Servisi (APS) kullanmalısınız.

Telefon: Cep telefonlarının yaygınlaşması ile telefon kulübeleri azalsa da çeşitli büfelerde telefon imkânı halen bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye'de mevcut üç GSM operatörü olan Avea, Turkcell ve Vodafone'un kontörlü hatları ile de iletişim sağlayabilirsiniz. Türkiye'nin uluslararası kodu +90 olup, Malatya'nın şehirlerarası kodu 422, Elazığ'ın 424, Bingöl'ün 426 ve Tunceli'nin 428'dir.

Internet: İnternet bölgedeki birçok otel, restoran ve kafede ücretsiz olarak kullanılabilmektedir. Ayrıca ücretli internet kafeler de mevcuttur.

İKLİM

Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu iklim özelliklerinin görüldüğü bölgede, yüksek platolarda step iklimi, ovalarda Fırat-Dicle nehirlerinden kaynaklanan ılık iklim ile sıcak ve kurak Akdeniz iklimi etkili olmaktadır. Bölge yıl boyu dört mevsimi de yaşamakta olup en düşük sıcaklığa Aralık-Şubat aylarında en yüksek sıcaklığa ise Haziran-Ağustos aylarında ulaşmaktadır.

Notlar

Notlar

Notlar

Notlar

GEZİ REHBERİ

MALATYA - ELAZIĞ - BİNGÖL - TUNCELİ

Hazırlayan
FIRAT KALKINMA AJANSI

Fotoğraf
Valilikler
İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri Arşivi
Hasan DEMİRBAĞ
Mehmet Emin GÖRESİYE
Mehmet KELLECİ

Matbaa
Diltemizler Reklam
Te: 0422 336 9 336
MALATYA

Tasarım & Dizgi
Ahmet DOĞAN